

Luptător

ZIAR DE INFORMAȚIE ȘI LUPTA SOCIALISTA

FONDATOR: GH. VOȘTINAR

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. EMINESCU № 7
TELEFON: 17-17

Abonamente: Lunar Lei 4500 Ieri
membru, P.S.D. Lei 4000. Pentru auto
vîță și înscrise la anul Le 150.00

Conferința păcii

România a fost invitată oficial la Conferința de la Paris

Chestiunea votului va produce discuții vîci — Cererea organizațiilor evreiești — Un important comentariu al ziarului „New-York Times” asupra României

PARIS, 5. — Postul de radio Londra a anunțat astăzi că au fost trimise oficial invitații la conferința de pace a celor 21 de națiuni următoarelor țări: ROMÂNIA, Italia, Bulgaria, Ungaria, și Finlanda pentru a-și expune punctul lor de vedere asupra tratatelor de pace întocmite de către conferința ministrilor de externe și actualmente în discuția celor 21 de națiuni.

Ce s'a stabilit în privința votului

PARIS, 5. — În cursul zilei de 21 de națiuni nu au jinut sedință, iar ședințele plenare au fost amânate până Marți probabil când comisia de procedură va fi întocmită toate regulile.

În cursul zilei de Sâmbătă s'a discutat îndelung chestiunea prezidării conferinței și până la urmă s'a stabilit ca conferința să fie prezidată prin rotație de către fiecare reprezentant al celor 5 mari națiuni. Această procedură a fost aprobată cu 12 voturi pentru, 8 contra și 1 abținere.

Chestiunea votului care a luat aproape tot timpul discuțiunilor de Sâmbătă, a scos în evidență pentru prima dată diferențele de păreri și se așteaptă ca în cursul săptămânii acesteia, discuțiunile să fie mai animate.

După cum s'este cei patru miniștri de externe au adoptat un procedeu de vot prin care majoritatea să fie socotită la 2 treimi, singura care poate ratifica o hotărâre. Uniile delegații însă au propus să se ia în considerare o majoritate simplă.

Discuțiuni largi au avut loc cu acest prilej și delegația britanică a venit cu un compromis în sensul ca unele chestiuni importante

te să fie ratificate prin votul de 2 treimi, iar altele prin majoritatea simplă.

D. Evatt, delegatul Australiei —

Un important comentariu al ziarului „New-York Times” asupra politicii guvernului român față de minoritatea evreiască

WASHINGTON, 5. — Postul de radio „Vocea Americii” a difuzat eri un important comentariu asupra statutului minorităților în noile tratate de pace.

Ziarul începe prin a arăta că toate statutele vechi, întocmite după războiul precedent nu au fost aplicate și nici respectate de nici o țară cu excepția Cehoslovaciei.

pe care postul de radio Londra l-a denumit „apărătorul micilor națiuni” — a subliniat că dacă se cere o majoritate simplă aceasta nu înseamnă o eventuală modificare a tratatelor.

Corespondenții diplomatici au relatat în articolele lor că în prima săptămână a conferinței de pace, propunerile celor 4 miniștri de externe au fost sever criticate și dacă ele nu reprezintă un ideal, totuși oferă o bază de

deosebită importanță. Delegații evrei au cerut acum să se introducă clauze speciale în tratatele de pace cu România și Ungaria, deoarece în aceste două țări antisemitismul a luate forme grave în timpul războiului, cât și înainte de război. În Bulgaria și Italia, în schimb, nici măcar în timpul războiului nu s-au înregistrat acte masive de ostilitate față de populația evreiască.

Memoriul evreesc condamnă actele de cruzime din România și Ungaria, dar acuzațiile nu se referă la actualul guvern din România care ducă o politică de simpatie față de minoritatea evreiască — a încheiat comentariul său ziarul „New-York Times”.

Marea adanare socialistă dela Ineu

Pentru ca socialismul să învingă, se cere muncă și luptă

URSS cel mai bun avocat al drepturilor noastre în fața lumii — Un nou pas spre victoria socialismului — Cuvântarea tov. prefect Voștinar

Eri s'a făcut în fruntea comunității legături al socialismului în județul nostru, sedința comitetului județean al PSD. org. Arad.

De dimineață, membrii comitetului județean din orașul nostru, au picat spre Ineu.

Sositi acolo, ei au fost primiți de tov. Seran, președintele org. PSD. Ineu.

Locul seției era frumos povozat cu drapelul socialist și cel român și loznicii socialiste.

Tovarășil, membrii al comitetului județean, trec apoi în sala de ședințe, unde începea ședința lunată a comitetului județean.

Muncitori, țărani și intelectuali, din toate cojușurile acestui județ s'au adunat ca să desbată toate problemele care frâmântă organizația, județul, țara și întreaga amenințare.

Un gând îl căzuse pe tui: Victoria socialismului trebuie căt mai re-

pede să fie înfăptuită și la noi.

Discuțiile au durat până la ora 12, când în sala mare de ședință a secției s'a făcut o sedință cu membrii seției și egi au participat și membrii comitetului județean în frunte cu tov. prefect Gh. Voștinar, președintele comitetului.

Sedința este deschisă de tov. Seran, președintele plăieșii Ineu, care în numele organizației sănătă comitetul județean și pe tov. prefect Gh. Voștinar. Arată apoi importanța ținerii ședinței comitetului județean la Ineu și increderea acordată de acest comitet sețușii locale.

Dă apoi cuvântul tui. Măcan mere tru în comitetul județean, care expune principiile de bază ale partidului și arată că aceste principii nu au fost părăsite prin intrarea noastră în blocul partidelor democratice. Expune apoi motivele care ne-au condus la intrarea noastră în BPD.

Norbîste apoi tui, prefect Gh. Voștinar, președintele comitetului județean, arătând că întrarea ședinței comitetului județean la Ineu nu este o simplă întâmplare, ci se datorează faptului că Ineu din cele mai vechi și puri a fost un legături al socialismului iar aici este a doua reședință a socialismului în județul nostru.

Face apoi un scurt istoric a muncii și luptei duse de acest centru socialist și de tui. Seran, care este un vechiu militant socialist din timpul legalității, când pentru motivul că erai socialist puteai fi omorât.

Apoi arată că socialismul pentru ca să devină învingător se cere muncă și luptă, aceste două lucruri la un socialist trebuie să fie la fel de desvoltate.

Trece și analizează situația în față căreia era pus partidul înainte de 20 Martie a. c. și motivele care au de-

(Continuare în pag. 4-al)

Se reface o minune a lumii

Când orologiul bate orele pline...

Minunata poveste a orologiului medieval din centrul „orașului de aur”

O telegramă arată că „faimosul orologiu astronomic din Praga, una din minunile Europei și poate aie lumeni, a fost restaurat și în curând va intra în funcțiune. După cum se spune, orologiu împreună cu clădirea veche primăriei fusese incendiat de o bombă a avioanelor naziste în ziua de 5 Mai 1940 cu trei zile înainte de capitularea definitivă a Germaniei.

ERA IN ANUL 1480...

Era în anul 1480 când bâtrânul maestru Hanus Klokocnik, mergeând într-o clădire de lângă observatorul astonomic, unde au săcăzut famoasele descoperiri Tycho de Brahe, Copernic și Kepler, a revăzut să dea învățătură vie unei preocupări de o viață întreagă, în care s-a împlinit, amintirea legendelor patrologice și parfumuri misticei lunii medieval: un orologiu solar. Si când minunea a prins forme concrete, bâtrânul maestru său prezentat jezușilor și le-a pus la picioare opera sa „spre mai mare glorie a Domnului.” Întrevuți în ceea ceva plesnic și secret, jezușii au privit minunarea, și privit statuile care se nășteau nevea oamenilor și, au privit pe cei 12 apostoli din piatra miscându-se, și ascunsat către orocoșul ca un „momento mortis” și după luna căzută și conchidatură au dat un „cădil obosit” și reasornicul a fiș zidit în marele turn al primăriei din Praga.

Dar gânduri ascunse și negre au apărut în mintile jezușilor. Si când orologiu a adunat în jurul lui populația întregului oraș de aur, bâtrânul maestru a fost chemat la marea consiliu și înverșuat:

„Povarăvel face un nou orologiu, și frumos decât acesta.

„Ei nu vor putea face, dar dacă voința Domnului, atunci obositul său se vor elibera din nou. Antici-

trupt preț la acest răspuns, bâtrânețe maestru a fost aruncat în temniță și într-o zi, noaptea cea săracă de mărțișor a coborât pesice luminile ochilor lui Hanus, care a răsfățit în întuneric pără ce Domnul îl achemat la sine pe rotul său, ca să se bucură de jumătate, fără prihind a drept credincioșilor.

Așa era sfârșit viața lui Hanus Klokocnik, dar peste veseurile intun-

cate ca gândurile celor de atunci, a rămas opera sa, până ce alii oamenii cu cugete negre au venit într-o epocă de lumini să siară minunea dela Praga.

OROLOGIUL BATE ORA PLINĂ

Veseuri întregi oamenii din toate țărurile lumii s-au adunat în fața turnului bâtrân de amintiri, îngriț deurgere pe nosinile a vremii, care parță nu înbătrânește, și numai sapă urme adânci, de nesters în oameni, pietre, punct și case.

Si deodată, în fața lor s-a deschis o ferestre cu un cocoș, de parcă ar fi fost viu, a ieșit afară și cu găs de exopot a căzut de trei ori. Si apoi, din ferestrele lateral au pornit în pas legănăt cei douăsprezece apostoli de piatră, unu după altă, ca într-o procesiune a veacurilor ce nu mai revin.

Limbile orologiului se asezau unele peste altele, ca măndirile celor ce și-au schimbat societatea lumii, în timp ce mai jos patru simboluri, tot din piatră, aduceau aminte de zădărnicii, de esență și de deservitor: moarte, trăgănd frângăjile chipotului care anunță orele; avarul, sunând pușca lui cu galbeni îmzelători; necredinciosul, cățărând capul a zădărnicioi, iar vanitosul, aducându-i farfurele în oglindă.

Dedesubtul acestor chipuri mistice un cadran uriaș cu cifre arabe și lățune avea zugrăvit un glob negru, reprezentând pământul și un glob auriu, reprezentând soarele. În jurul acestui soare și pământ se mișca o placă turitantă cu inscripția „Praga, caput regum” (Praga frumoasa regală).

Un al doilea cadran, dedesubtul primului, avea pictat la marginea cincisprezecele 12 tablouri, reprezentând misericordia Dumului în cele 12 luni ale anului. Într-un cerc mai mic, simbolurile celor 12 zodiaci, și apoi într-un cerc și mai mic numele celor 12 luni și apoi a celor 360 de zile ale anului.

În orice oră deci, puțai să să, exact zina, anul lung, felul muncii agricole, zodia, toate într-o atmosferă neînțeleasă de inspirație mistică.

Nimeni nu știe de ce și-a imaginat bâtrânețe maestru Hanus Klokocnik viața întreagă în jurul celor patru

simboluri de piatră, poate că o expresie a realităților de pe atunci, dar poate și ca o constantă a tuturor vieților de oameni.

Si binecă oamenii vor că să fie învățuit într-un parfum melancolic tot ceea ce este al precurătorului, se spune că bâtrânul maestru a venit în ultimul

Omul subjugat de propriile sale descoperiri

O călătorie fantastică în epoca atomică

Când umbra bombei plutește deasupra Oakridge-ului

(Continuare)

O jumătate kilogram de uraniu, bombardat de neutroni, dă naștere la 11.400.000 kilowat de energie și 1.300 tone de cărburi; sau 90.000 litri de benzina, într-o neînsemnată lungime de secundă, milioane și milioane de sămburi de uraniu pot fi astfel desfăcuți, dând dramul, prin mișcările de săpători, cuprins în mătăsorile delă atât la trei ori mai multe milioane de neutrini, care conțină într-o răzăgile lor, unii dintre ei,

se pierd în intensitatea infinitesimală ale spațiilor atomice. Alții sunt prinși de impuritățile sau urmări uranului 235 care nu putut să încă curăță pe deplin. Dar mișcările deținute de ele, cibărind în conținut, tot mai multă energie sub formă de căldură, conținând vănătoarea inimilor sau sămburilor. Impuritățile care prind neutrinoii, urmări uranului 235 sunt ca niște pomelii care asigură ordinea în orașul Uraniu. Ca reacțiunea în serie să devenească explozivă, trebuie ca masa întrăgălită de uraniu, adunată, să abțină o anumită valoare inițială. Aceasta este

„masa critica”, și că să rețină imaginea de mai înainte, totul se petrece în așa fel, că și când bandiții incendiatori, stând în orașul Uraniu este apărat de o poartă teribilă, iar puțea desfășură atenția lor, decât tocepeand cu momentul când șiua că înținderea inimilor este asa de mare, că nu mai poate fi vorba aici de anestecul poliției, în primele clipe ale panicei. Orașul Uraniu nu este în primejdică, decât dincolo de o anumită înțindere critică care permite primilor incendiatori să dea o astfel de amplioare revoluție lor că în cînd primelor arestări, ea să covârsească orice constrângere. Aceasta este massa critica. Subt acest volum, reacția nu se întâmplă. Dacă deci se adună brusc, prințul prodeu balistic, ase măștător cu al puștilor sau al basoacăl, două porțiuni de uraniu 235, infernoza

în fiecare masei critice, dar care, renite, o înțrecă; indată că contactul să se facă, reacțiunea brûgășă se desfășoară. Aceasta e principiu bombei atomice. Totul se petrece ca și când într-o zi, fără să mărim prea mult numărul poliștilor, am comite impru-

ma elipsă și a murit la picioarele operei sale, mărturie a inconștiinței se-mnior săi.

Si primă gestul său, dacă va fi fost acesta, el a statuat încă o realitate tristă, fără să intrevadă că postea cinea veseuri, când oamenii nu vor mai crede în inspirația lui magieș, înțunericul, — care și-a răspit acum din nou — și va sfârșita opera.

Dar în curând, minunea va opri din nou oamenii de pe străzi și le va aduce aminte de Hanus Klokocnik, cel orbit de către iezuți.

L. VOITA

O călătorie fantastică în epoca atomică

Când umbra bombei plutește deasupra Oakridge-ului

(Continuare)

denta să transferă la Saint-Laurent du Maroni detinutii din foarte închișa rîe Junii. Cu cât uraniul 235 este mai curat, cu atât sunt mai puține impurități, adică poluaj, cu atât și masa crică este mai slabă. E deo-juns un neutron ca să desfășue înămărtuirea atomică și sunt acolo totdeauna unii care pornește și se pierd în atmosferă. Acești cei dințai provo-cale, lucrand ca iarbă de pușcă, pornește revoltă și totul se aprinde.

Cunoașterea masei critice este fundamentală pentru realizarea unei bombe atomice. Stăriile cele mai deosebite circulă despre acest număr minimus. Unii zic că este un kilogram, altii, treisprezece, iar alții că sunt. Acela care dela Oakridge sau în alte părți ar descoperi valoarea exactă, ar fi arestat imediat. Luni de zile pe măsură ce se certă uraniul și se urmărește calcule și experiențe, se punca la punct dispozitivul balistic care permite să se asigure dintr-odată minarea celor două părți de uraniu 235. La Los Alamos, în Sudul Americii, în laboratoare conduse de către savantul Oppenheimer, s-a pus la punct definitiv și s-a montat bomba fabricată la Oakridge.

Aici la Oakridge, umbra bombei plutește întreugă uzine. Se vorbește rău despre ea, dar ea apăsa mai greu asupra pământului decât furcula. De către vorbești de fizici, de chimie, de mecanică, bruse inspecțorul tan face. Surade. Dacă înțești, el mărtură: „Se poate”. Zidurile celebrei incidențe Sing-Sing apar înaintea ochilor săi. Ea „bomba”, „secretă” „mare” „puternică”, „monstruoasă” și orașul înreg arestat. Acestea nu mai sunt viață de savant; visurile nu mai au toată dimensiune, ele sunt linare. Omul este înțepat. Spina care vrea să fie fără patrie este înfrângătoare, este costrânsă să și găsească încăpere într-o fortăreață aurită. Si în acest timp tuncă întreagă spie mai puțin despre nobil și tâncile-săle, decât se șia în Statele Unite în sfârșitul anului 1942. Acești trei ani câștigați li apără America cu India-jire. Dar dacă armata americană, spre a punce la punct armă diaforeană că a preluat să facă apel la cele mai mari genii, la Fermi, la Urey, la Lawrence, la Dacezul Niels Bohr, la Englezii Oliphant și Chadwick și înalte lor de colaboratori, atât târziu, alte armate, deasemenea au savant și industria lor.

După Tribune de Genève

Circul Zoologic E. KRATEYL

!! AZI! Program absolut nou !!

in Piața Ștefan Cel Mare

In fiecare seara la ora 8.30 PROGRAM MONDIAL!

Joi, Sâmbătă și Duminică la ora 5 Matineu!

Vineri seara la 8.30 Reprezentatie specială numai pentru adulți!

Vizitarea menageriei zilnic dela ora 8 dim.

până la 8. seara

A R O Telefon: 84-48
Repr. la 3, 5, 7.
La ora 9.15 în grădină

AZI, marele film american

PUTEREA DESTINULUI
Movie Opera - si John Gielick

ROYAL Telefon 19-33
Repr. la 3, 5, 7 și (9 în grădină)
Dum. și sărb. la 11.30 MATINEU.

Azi ultima zi!

AMANTUL BLESTEMAT
Mâine premieră!
ADRESATUL NECUNOSCUT

SAVOY Telefon 23-22
Repr. la 3, 5, 7, 9.

AZI, famul maghiar

Ocorabilul Dama Stefan
(Bătrâna dragoste) cu: Tonay Klér și Javor Pál

Delegație arăbică la Papa

ROMA, 5. — Postul de radio București transmite: Papa a primit o delegație de arabi, care i-au expus situația din Palestina. Papa și-a exprimat bărerea de rău pentru cele ce se petrec în Palestina și dorința ca acolo să fie înfișate buntru toate popoarele conlocuitoare.

LONDRA, 5. — Postul de radio București anunță că Anolia a lăsat demersuri pentru ca la conferința privitoare la Palestina să fie invitați și evrei și arabi din Palestina.

Ziua muncitorilor feroviari sovietici

MOSCOWA, 5. — Postul de radio Moscova transmite: Eri fiind ziua muncitorilor feroviari din Uniunea Sovietică, două milioane muncitori au adresat generalissimului Stalin o scrisoare promulgând că vor executa în patru ani planurile de refacere ale căilor de comunicații, prevăzute în nou plan cincinal.

In viitorii patru ani, vor fi alocațe 40 miliarde ruble pentru căile ferate din Uniunea Sovietică.

Cititi și raspanditi Libertatea poporului

Marea adunare socialistă dela Ineu

(Urmăre din pag. 1-a)

terminat boierărarea congresului de a merge împreună cu toate forțele democratice, fiindcă pentru noi victoria democratiei înseamnă un pas înainte spre socialism.

Trece apoi la analizarea platformei program, unde arată că ea cuprinde principiile tuturor forțelor democratice și principiile socialiste cum este etatizarea Băncii Naționale.

Răbdoul împotriva URSS-ului a fost pregătit cu mult înainte, de declanșarea lui, tot de acești capitaliști care încearcă să distrugă rădăra democratice de la noi.

Acest răbdou a fost pregătit în primul rând prin legislația vechilor guverne, când vechea lege electorală excludea femeile dela dreptul la vot, acea femeie care, înțâi sau soție, niciodată nu doresc răbdoul, unde să moară copilul sau soțul. Dacă puteau vota și femeile și să fie alesă sigur ar fi căutat să supre împotriva răbdoului și pentru o viață mai bună a copiilor lor.

La fel, dreptul de a vota și armata era esențial, pentru că ea să nu și poată spune căcăciștilor ei să fie doar buna de capul de tun.

Dacă actualul ieșie electorală a extins sejiful acest lucru se doboresc capitolul că această instituție avea

tel. 20-10 Bepi

Cinema Forum

Reprezentări la: 3, 5, 7 și 9.

AZI:

MAI PRESUS DE TOATE
cu: Noel Coward — John Mills

Actualitate

ONU va întine 300 de ședințe

NEW-YORK, 5. — Postul de radio București transmite: Adunarea generală a Organizației Națiunilor Unite care se întrunește la 23 Septembrie la New-York, va întine aproximativ 300 ședințe. Vor fi formate 35 comisiuni, iar lucrările vor dura aproximativ 6 săptămâni. În prima săptămână se

vor fi întinse ședințele plenare în cadrul căror șefii delegațiunilor vor lua cuvântul expunând punctele lor de vedere. Discuțiile vor fi deferite celor sase comisiuni, care după ce le vor discuta și redacta propunerile de hotărâri, le vor supune din nou discuțiilor adunărilor plenare.

91 cadavre la hotelul „King David”

IERUSALIM, 5. — Postul de radio Londra anunță că au fost scoase de sub dărămăturile hotelului „King David”, cadavrele celor uciși cu prilejul atentatului de acum zece zile. Numărul lor se cifrează la 91.

Cei 1000 de evrei care veniseră clandestin în Palestina au fost lăsați să debareze la Tel-Aviv. Alii 2000 de imigranți clandestini așteaptă pe băndul unui vas permisiu de a debașa în Palestina.

Cât costă conferința păcii

PARIS, 5. — Postul de radio București transmite: Franța cheltuie un milion de franci pe zi pentru conferința de pace. Palatul

Luxembourg, a fost înzestrat cu toate inginozitățile moderne pentru a facilita buna desfășurare a lucrărilor conferinței. Pentru transmiterea lucrărilor a fost angajat un întreg stat major de radiofoini și tehnicieni.

Nouă complicită în afacerea de sănătate a lui Eugen Landau

— O chitanță ciudată emisă de avocatul I. Olariu —

ARAD. — Zilele recente am aflat că Eugen Landau, fostul secretar și prieten al avocatului Ioan Olariu, a fost acuzat fiind parte în flagrant delict de sănătate, în fața aducătorului lui Eugen Landau, fermecarea cercetător. Sâmbătă noaptea de amiază a fost trimis în fața secției 1a a tribunalei pentru a fi judecat imediat. În cursul dezbatelii inculpatul să aibă spus că el a primit în ziua de 15 Iunie a.c. o chitanță în valoare de cinci milioane lei, care va fi plătită după terminarea procesului Hamony. Banii aceșia ar fi constituit o recompensă pentru infirmitatea saferită. În ziua de 2 August reclamantul l-a eliberat și l-a spus să meargă la avocatul Kallo pentru a prezenta b-chitanța și pentru a primi un milion lei. În acest timp a fost prinț de procurorul Moisescu în flagranț delict. Eugen Landau nu recunoaște nici decum că a vrut să-l sănătojeze pe Olariu, pentru că au avut o înțelegere că să platească. Reclamantul a susținut în continuare că Eugen Landau a vrut să sănătojeze cu cinci milioane lei, amintindu-l cu diferențe menținute. Pentru convingerea probelor, inculpatul a cerut amânarea dezbatelilor și totodată a cerut și punere să în libertate. Tribunalul a admis ambele cereri, amânând dezbaterea pe ziua de 7 August, ordonând totuși punerea lui Landau în liber-

ție. Procurorul Moisescu a lăsat apoi împotriva hotărârii de punere în libertate.

În tot cazul, chitanța dată de reclamantul Landau joacă un rol foarte important în acest proces, deoarece e curios de știut pentru ce avocatul Ioan Olariu i-a predat lui Landau la 15 Iunie, această chitanță pe care a purtat-o până la 2 August în buzunar, dacă reclamantul nu ar fi recunoscut oarecare pretenții ale inculpatului. Chitanța acestă este atașată la dosar, fiind considerată drept corp delict.

Calanția Liceului Comercial de Fete la Săvârșin

Direcțione Liceului Comercial de Fete Arad face cunoscut: Elevele căre doresc să ia parte la coloană de vară din Săvârșin se vor prezenta la școală, în ziua de Miercură 7 August, între ora 10 dimineață pentru a fi să obțină toate informațiile necesare.

Cele mai reușite fotografii de copii, mirese și fotografii artistice, la FOTO-STERN, ARAD
Brătianu 13. — Telefon 30-57